

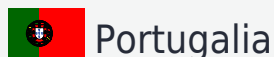
[Prima Pagină](#) > ... > [Introducerea Unei Acțiuni În Justiție](#) > [Unde Și Cum](#) > [Ce Lege Se Aplică](#) > Portugal

Ce lege se aplică

Conținut furnizat de

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Izvoarele normelor în vigoare

Următoarele surse de drept intern sunt prevăzute la articolele 1, 3 și 4 din Codul civil portughez:

- Legile
- Uzanța
- Echitatea

Următoarele sunt surse de drept internațional (articolul 8 din Constituția portugheză):

- Normele și principiile dreptului internațional general sau comun fac parte integrantă din legislația portugheză.
- Normele prevăzute în convențiile internaționale ratificate sau aprobate în mod corespunzător intră în vigoare în dreptul intern portughez în urma publicării lor oficiale și rămân în vigoare atât timp cât acestea sunt obligatorii la nivel internațional pentru statul portughez.
- Normele stabilite de organisme competente ale organizațiilor internaționale la care Portugalia este parte intră în vigoare în mod direct în dreptul intern portughez, cu condiția ca acest lucru să fie stabilit în tratatele fondatoare respective.
- Dispozițiile tratatelor care reglementează Uniunea Europeană și normele stabilite de instituțiile europene, în contextul îndeplinirii atribuțiilor acestora, sunt aplicabile dreptului intern portughez, în conformitate cu dreptul Uniunii și cu respectarea principiilor fundamentale ale unui stat democratic, întemeiat pe statul de drept.

1.1 Normele de drept intern

Legile

Legile sunt o sursă imediată de drept intern. Articolul 1 alineatul (2) din Codul civil portughez consideră ca fiind legi toate dispozițiile generale stabilite de organisme competente ale statului. Articolul 112 alineatul (1) din Constituția portugheză prevede că legile, decretele-lege și decretele legislative regionale sunt acte legislative.

Uzanța

Uzanța poate fi considerată, din punct de vedere juridic, drept sursă de drept intern atunci când sunt respectate următoarele două condiții:

- aceasta nu contravine principiilor bunei-credințe și
- este stabilită prin lege (articolul 3 alineatul (1) din Codul civil portughez).

Echitatea

Instanțele portugheze pot soluționa un litigiu în conformitate cu principiul echității numai în una dintre următoarele circumstanțe:

- atunci când legislația permite acest lucru [articolul 4 litera (a) din Codul civil portughez] sau
- atunci când părțile convin asupra acestui lucru, iar raportul juridic poate fi instituit în cazul lor [articolul 4 litera (b) din Codul civil portughez] sau
- atunci când părțile au convenit asupra unei măsuri reparatorii echitabile în prealabil [articolul 4 litera (c) din Codul civil portughez].

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Convențiile din cadrul Conferinței de la Haga de Drept Internațional Privat

Portugalia face obiectul a 26 de convenții de la Haga:

1. Convenția privind procedura civilă (Haga, 1954)

A se vedea: [aici](#)

2. Convenția privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere față de copii (Haga, 1956)

A se vedea: [aici](#)

3. Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie de obligații de întreținere a copiilor (Haga, 1958)

A se vedea: [aici](#)

4. Convenția privind competențele autorităților și legea aplicabilă cu privire la protecția sugarilor (Haga, 1961)

A se vedea: [aici](#)

5. Convenția privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare (Haga, 1961)

A se vedea: [aici](#)

6. Convenția privind suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine (Haga, 1961)

A se vedea: [aici](#)

7. Convenția privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (Haga, 1965)

A se vedea: [aici](#)

8. Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine în materie civilă sau comercială (Haga, 1971)

A se vedea: [aici](#)

9. Protocolul suplimentar la Convenția de la Haga privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine în materie civilă sau comercială (Haga, 1971)

A se vedea: [aici](#)

10. Convenția privind recunoașterea divorțurilor și a separărilor legale (Haga, 1970)

A se vedea: [aici](#)

11. Convenția privind legea aplicabilă accidentelor rutiere (Haga, 1971)

A se vedea: [aici](#)

12. Convenția privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă sau comercială (Haga, 1970)

A se vedea: [aici](#)

13. Convenția privind administrarea internațională a succesiunilor (Haga, 1973)

A se vedea: [aici](#)

14. Convenția privind legea aplicabilă în materie de responsabilitate pentru produse (Haga, 1973)

A se vedea: [aici](#)

15. Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie de obligații de întreținere (Haga, 1973)

A se vedea: [aici](#)

16. Convenția privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere (Haga, 1973)

A se vedea: [aici](#)

17. Convenția privind legea aplicabilă regimurilor matrimoniale (Haga, 1978)

A se vedea: [aici](#)

18. Convenția privind celebrarea și recunoașterea valabilității căsătoriilor (Haga, 1978)

A se vedea: [aici](#)

19. Convenția privind legea aplicabilă reprezentării (Haga, 1978)

A se vedea: [aici](#)

20. Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii (Haga, 1980)

A se vedea: [aici](#)

21. Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale (Haga, 1993)

A se vedea: [aici](#)

22. Convenția privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor (Haga, 1996)

A se vedea: [aici](#)

23. Convenția privind protecția internațională a adulților (Haga, 2000)

A se vedea: [aici](#)

24. Convenția privind acordurile de alegere a forului (Haga, 2005)

A se vedea: [aici](#)

25. Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei (Haga, 2007)

A se vedea: [aici](#)

26. Protocolul privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere (Haga, 2007)

A se vedea: [aici](#)

Convențiile Comisiei Internaționale de Stare Civilă (CIEC)

Portugalia face obiectul a 10 convenții ale CIEC

Aceste convenții pot fi găsite [aici](#)

1. Convenția cu privire la eliberarea unor extrase ale actelor de stare civilă destinate utilizării în străinătate (Paris, 27 septembrie 1956). Aprobata prin: Legea nr. 33/81, publicată în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 196 din 27.8.1981

A se vedea: [aici](#)

2. Convenția privind eliberarea gratuită și scutirea de obligația de legalizare a copiilor actelor de stare civilă (Luxemburg, 26 septembrie 1957). Aprobata prin: Legea nr. 22/81, publicată în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 189 din 19.8.1981

A se vedea: [aici](#)

3. Convenția privind schimbul internațional de informații referitoare la starea civilă (Istanbul, 4 septembrie 1958). Aprobata prin: [Decretul-lege nr. 39/80](#), publicat în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 145 din 26.6.1980

A se vedea: [aici](#)

4. Convenția privind schimbarea numelui și a prenumelui (Istanbul, 4 septembrie 1958). Aprobata prin: Rezoluția Adunării Republicii nr. 5/84, publicată în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 40 din 16.2.1984

A se vedea: [aici](#)

5. Convenția de extindere a competenței autorităților abilitate să primească declarații de recunoaștere a copiilor naturali (Roma, 14 septembrie 1961). Aprobata prin: Rezoluția Adunării Republicii nr. 6/84, publicată în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 50 din 28.2.1984

A se vedea: [aici](#)

6. Convenția internațională referitoare la eliberarea extraselor multilingve ale actelor de stare civilă (Viena, 8 septembrie 1976). Aprobata prin: Decretul guvernamental nr. 34/83, publicat în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 109 din 12.5.1983

A se vedea: [aici](#)

7. Convenția internațională referitoare la eliberarea extraselor multilingve ale actelor de stare civilă (Viena, 8 septembrie 1976). Aprobata prin: Decretul guvernamental nr. 34/83, publicat în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 109 din 12.5.1983

A se vedea: [aici](#)

8. Convenția privind scutirea de la legalizarea anumitor acte și documente (Paris, 15 septembrie 1977). Aprobata prin:
Decretul-lege nr. 135/82, publicat în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 292 din 20.12.1982

A se vedea: [aici](#)

9. Convenția privind legislația aplicabilă numelor de familie și numelor de botez (München, 5 septembrie 1980). Aprobata prin: Rezoluția Adunării Republicii nr. 8/84, publicată în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 54 din 3.3.1984

A se vedea: [aici](#)

10. Convenția cu privire la eliberarea certificatului de capacitate matrimonială (München, 5 octombrie 1980). Aprobată prin: Decretul guvernamental nr. 40/84, publicat în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 170 din 24.7.1984

A se vedea: [aici](#)

Alte convenții multilaterale relevante cu caracter obligatoriu pentru Portugalia:

Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale (Stockholm, 1967)

A se vedea: [aici](#) și [aici](#)

Convenția ONU din 1951 privind statutul refugiaților și Protocolul din 1967 la aceasta

A se vedea: [aici](#) și [aici](#)

Protocol: [aici](#)

Convenția referitoare la legea uniformă a cambiei și biletului la ordin și Convenția pentru reglementarea anumitor conflicte de legi privind cambiele și biletele la ordin (Haga, 1930)

A se vedea: [aici](#)

Convenția de stabilire a unei legi uniforme privind cecurile și Convenția pentru reglementarea anumitor conflicte de legi privind cecurile (Geneva, 1931)

A se vedea: [aici](#)

Convenția de la Washington din 1973 privind legea uniformă asupra formei testamentului internațional, la care Portugalia este parte, aderare aprobată în temeiul Decretului-lege nr. 252/75

A se vedea: [aici](#)

Convenția pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine (New York, 1958)

A se vedea: [aici](#)

Convenția Lugano II privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (Decizia 2009/430/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2008)

A se vedea: [aici](#)

Decizie: [aici](#)

Convenția din 1980 privind transporturile internaționale feroviare, astfel cum a fost modificată prin Protocolul de la Vilnius din 1999

A se vedea: [aici](#)

Convenția europeană în domeniul informației asupra dreptului străin, semnată la Londra în 1970

A se vedea: [aici](#)

Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice – Convenția de la Istanbul din 2011

A se vedea: [aici](#)

Convenția Națiunilor Unite privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate - Convenția de la New York din 1956

A se vedea: [aici](#) și [aici](#)

1.3 Principalele convenții bilaterale

- Acordul privind cooperarea juridică și judiciară între Republica Portugheză și Republica Angola, semnat la Luanda (1995)

A se vedea: [aici](#)

- Acordul privind cooperarea juridică între Republica Portugheză și Republica Guineea-Bissau, semnat la Bissau (1988)

A se vedea: [aici](#)

- Acordul privind cooperarea juridică și judiciară între Republica Portugheză și Republica Populară Mozambic, semnat la Lisabona (1990)

A se vedea: [aici](#)

- Acordul privind cooperarea juridică și judiciară între Republica Portugheză și São Tomé și Príncipe (1976)

A se vedea: [aici](#)

- Acord privind obținerea pensiei de întreținere între Portugalia și Cabo Verde (1982)

A se vedea: [aici](#)

- Acordul privind cooperarea juridică și judiciară între Republica Portugheză și Cabo Verde (2003)

A se vedea: [aici](#)

- Acordul între Guvernul Republicii Portugheze și Guvernul Statelor Unite ale Americii pentru recuperarea creanțelor de întreținere (2000)

A se vedea: [aici](#)

- Convenția dintre Republica Portugheză și Luxemburg privind asistența juridică în materie de custodie și drepturi de acces (1992)

A se vedea: [aici](#)

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

Atunci când o normă privind conflictul de legi face trimitere la o lege străină, acest lucru se referă numai la aplicarea dispozițiilor de drept intern în statul respectiv; acest lucru nu înseamnă că instanțele din statul respectiv au competență în acest sens. Singura excepție este atunci când legea străină este contrară unui precept specific (articolul 16 din Codul civil portughez).

Aplicarea legii străine se limitează la normele sistemului judiciar străin care fac parte din regimul care reglementează domeniul de drept care face obiectul normei privind conflictul de legi (de exemplu, succesiuni, familie, obligații, drepturi reale) (articolul 15 din Codul civil portughez).

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

În Portugalia, instanța nu este supusă cererilor formulate de părți cu privire la cercetarea, interpretarea și aplicarea normelor de drept [articolul 5 alineatul (3) din Codul de procedură civilă portughez]. Din acest principiu general rezultă că instanța națională aplică normele privind conflictul de legi din proprie inițiativă.

2.2 Retrimiterarea

În Portugalia, există trei norme esențiale în ceea ce privește *retrimiterea*:

- o normă care prevede *retrimiterea* la legea unui alt stat (articolul 17 din Codul civil portughez)
- o normă care prevede *retrimiterea* la legea portugheză (articolul 18 din Codul civil portughez)

- o normă care reglementează cazurile în care nu este permisă *retrimiterea* (articolul 19 din Codul civil portughez).

Retrimiteria la legea unui alt stat

În Portugalia, instanța poate recurge la legea unui alt stat.

Retrimiteria la legea unui alt stat poate fi efectuată atunci când norma portugheză privind conflictul de legi face trimitere la legea unui alt stat, iar respectivul stat este considerat competent cu privire la tratarea cauzei [articolul 17 alineatul (1) din Codul civil portughez].

Retrimiteria încetează în cazul în care:

- legea străină la care face trimitere norma portugheză privind conflictul de legi este și legea personală și
 - partea interesată își are reședința obișnuită în Portugalia sau
 - își are reședința într-o țară ale cărei norme privind conflictul de legi prevăd că sunt aplicabile legile statului de cetățenie [articolul 17 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Cu toate acestea, *retrimiterea* este întotdeauna posibilă în cazul în care sunt îndeplinite cumulativ următoarele două condiții:

- cauzele privesc tutela, curatela, raporturile patrimoniale dintre soți, răspunderea părintească, relațiile dintre persoana care adoptă și persoana adoptată sau succesiunile pentru cauză de moarte și
- legea străină specificată de norma portugheză privind conflictul de legi face trimitere la legea locului în care sunt situate bunurile imobile, iar aceasta este considerată aplicabilă. [articolul 17 alineatul (3) din Codul civil portughez].

Retrimiteria la legea portugheză

Există *retrimitere* la legea portugheză în cazul în care norma portugheză privind conflictul de legi face trimitere la legea unui alt stat care, la rândul său, are o normă privind conflictul de legi care face trimitere înapoi la legea portugheză. În acest caz, se aplică legea portugheză [articolul 18 alineatul (1) din Codul civil portughez].

Cu toate acestea, în chestiuni legate de statutul personal, *retrimiterea* la legea portugheză este permisă numai în cazul în care este îndeplinită următoarea cerință suplimentară:

- partea interesată își are reședința obișnuită pe teritoriul portughez sau
- legea din țara de reședință a părții interesate prevede că legea portugheză este aplicabilă [articolul 18 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Cazuri în care *retrimiterea* nu este permisă

Niciunul dintre tipurile de *retrimitere* menționate mai sus nu este permis în următoarele cazuri:

- atunci când *retrimiterea* invalidează sau face inopozabilă o tranzacție care ar fi valabilă în cazul în care s-ar aplica pur și simplu norma portugheză privind conflictul de legi (fără *retrimitere*) [articolul 19 alineatul (1) din Codul civil portughez]
- atunci când *retrimiterea* are drept rezultat nelegitimitatea unei situații care, în alte condiții, ar fi legitimă [articolul 19 alineatul (1) din Codul civil portughez]
- atunci când părțile interesate au specificat legea străină aplicabilă, în cazul în care acest lucru este permis [articolul 19 alineatul (2) din Codul civil portughez].

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Factorul de legătură este o circumstanță de fapt sau de drept, prevăzută de norma privind conflictul de legi, care servește drept bază pentru specificarea legii aplicabile. În funcție de caz, acesta poate fi, de exemplu, cetățenia sau locul unde a avut loc o tranzacție, unde a fost creată o operă de creație intelectuală, unde a fost înregistrat un drept, unde sunt localizate bunurile sau unde persoana interesată își are reședința.

Sistemul judiciar portughez introduce cel puțin două limitări în ceea ce privește schimbările aduse factorului de legătură:

- Sustragerea frauduloasă de la aplicarea legii - o modificare a factorului de legătură care rezultă dintr-o situație de fapt sau de drept creată de părțile interesate pentru a evita aplicarea unei legi care ar fi aplicabilă în caz contrar este considerată lipsită de relevanță (articolul 21 din Codul civil portughez).
- Vârsta majoratului - atinsă conform legii personale precedente, nu este afectată de o modificare a legii personale (articolul 29 din Codul civil portughez).

În cazul în care este imposibil să se stabilească factorul de legătură de care depinde specificarea legii aplicabile, se utilizează legea aplicabilă de regulă (articolul 23 din Codul civil portughez).

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Încălcarea ordinii publice

Dispozițiile legii străine specificate de norma privind conflictul de legi nu se aplică în cazul în care acestea încalcă principiile fundamentale ale ordinii publice internaționale a statului portughez [articolul 22 alineatul (1) din Codul civil portughez]. În acest caz, se aplică alte dispoziții ale legii străine, care sunt considerate mai adecvate sau, ca alternativă, normele de drept intern portughez [articolul 22 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Convențiile internaționale și legislația UE

În cazul în care convențiile internaționale care sunt obligatorii pentru statul portughez sau legislația UE prevăd norme privind legea aplicabilă care diferă de cele prevăzute în normele naționale privind conflictul de legi, respectivele norme naționale nu se aplică.

2.5 Proba legii străine

Orice persoană care invocă o lege străină are sarcina de a dovedi existența și conținutul acesteia. Cu toate acestea, instanța trebuie să încerce să dobândească cunoștințe despre legea străină, din proprie inițiativă. Legea străină este interpretată în contextul sistemului de care aparține și în conformitate cu normele de interpretare stabilite de acesta [articolul 23 alineatul (1) din Codul civil portughez].

Pentru a obține informații privind legea străină în materie civilă și comercială, se poate face trimitere la cele două convenții la care Portugalia este parte:

- Convenția europeană în domeniul informației asupra dreptului străin (Londra, 1968)
- Convenția în domeniul informației privind aspectele juridice referitoare la legea în vigoare și aplicarea acesteia (Brasilia, 1972)

În cazul în care nu este posibil să se verifice conținutul legii străine, se utilizează legea care ar fi aplicabilă, în caz contrar [articolul 23 alineatul (2) din Codul civil portughez].

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Regimul prevăzut de legislația UE

În statele membre ale Uniunii Europene (cu excepția Danemarcei), legea aplicabilă obligațiilor contractuale este stabilită în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 593/2008 din 17 iunie 2008 (Regulamentul Roma I), care prevalează asupra normelor naționale privind conflictul de legi indicate mai jos, în măsura în care acestea conțin dispoziții diferite.

Danemarca este singurul stat membru al UE pentru care nu se aplică Regulamentul (CE) nr. 593/2008 din 17 iunie 2008. Aceasta continuă să facă obiectul Convenției de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale. În Danemarca, legea aplicabilă obligațiilor contractuale este stabilită în conformitate cu Convenția de la Roma din 1980, care prevalează asupra normelor naționale privind conflictul de legi indicate mai jos, în măsura în care acestea conțin dispoziții diferite.

Regimul prevăzut de normele naționale privind conflictul de legi

Aspectele legate de confirmarea, interpretarea și întocmirea unei declarații de intenție și de lipsa unui testament sau viciile unui testament sunt reglementate:

- de legea aplicabilă fondului tranzacției [articolul 35 alineatul (1) din Codul civil portughez].

Valoarea unui comportament ca declarație de intenție este stabilită:

- de legea reședinței obișnuite comune a declarantului și a destinatarului declarației, sau, în lipsa acesteia,
- de legea locului unde a avut loc comportamentul.

Valoarea tăcerii ca modalitate de declarare este stabilită:

- de legea reședinței obișnuite comune a declarantului și a destinatarului declarației, sau, în lipsa acesteia,
- de legea locului unde a fost primită propunerea [articolul 35 alineatele (2) și (3) din Codul civil portughez].

Forma declarației de intenție este reglementată:

1. de legea aplicabilă fondului tranzacției sau
2. de legea în vigoare în locul unde este întocmită declarația sau
3. de legea statului menționat de norma privind conflictul de legi în vigoare în locul unde este întocmită declarația [articolul 36 alineatele (1) și (2) din Codul civil portughez].

NB:

Alternativele 2) și 3) sunt admisibile numai în cazul în care legea care reglementează fondul tranzacției nu prevede nulitatea sau inaplicabilitatea declarației în caz de neconformitate cu o anumită formă, chiar dacă tranzacția este încheiată în străinătate.

Legea aplicabilă reprezentării juridice este:

- legea care reglementează raportul juridic din care decurge competența de reprezentare (articolul 37 din Codul civil portughez).

Legea aplicabilă reprezentării persoanelor juridice de către organismele lor statutare este:

- legea personală relevantă.

Reprezentarea voluntară este reglementată după cum urmează:

- Legea statului în care sunt exercitate competențele de reprezentare reglementează existența, prelungirea, modificarea, efectele și încetarea competențelor de reprezentare [articolul 39 alineatul (1) din Codul civil portughez].
- Legea statului în care își are reședința obișnuită persoana reprezentată se aplică în cazul în care reprezentantul își exercită competențele într-un alt stat decât cel indicat de persoana reprezentată și dacă acest lucru este cunoscut de către partea terță cu care aceasta încheie un contract [articolul 39 alineatul (2) din Codul civil portughez].
- Legea locului în care se află sediul social al reprezentantului se aplică în cazul în care reprezentantul în cauză își exercită reprezentarea în mod profesional, iar acest lucru este cunoscut de partea terță contractantă [articolul 39 alineatul (3) din Codul civil portughez].
- Legea locului în care este situat bunul imobil se aplică atunci când reprezentarea se referă la dispunerea de bunul în cauză sau administrarea acestuia [articolul 39 alineatul (3) din Codul civil portughez].

Termenele de prescripție și confiscarea sunt reglementate:

- de legea aplicabilă dreptului la care se referă acestea (articolul 40 din Codul civil portughez).

Obligațiile care decurg din tranzacțiile juridice și fondul tranzacției sunt reglementate:

I. de legea pe care părțile contractante o aleg sau pe care o au în vedere [articolul 41 alineatul (1) din Codul civil portughez], cu condiția să fie îndeplinită una dintre condițiile următoare:

- aplicabilitatea acesteia corespunde unui interes deosebit al declaranților sau

- aceasta este legată de unul dintre aspectele tranzacției care se încadrează în domeniul de aplicare a dreptului internațional privat [articolul 41 alineatul (2) din Codul civil portughez].

II. În cazul în care părțile nu stabilesc legea aplicabilă, aceasta se stabilește după cum urmează:

- legea reședinței obișnuite a declarantului, în cazul unei tranzacții unilaterale;
- legea reședinței obișnuite comune a părților, în cazul unui contract [articolul 42 alineatul (1) din Codul civil portughez].

III. În cazul unui contract în care părțile nu au stabilit legea aplicabilă și acestea nu au o reședință obișnuită comună, trebuie făcută o distincție între două situații:

- contractele cu titlu gratuit, pentru care legea aplicabilă este legea reședinței obișnuite a părții contractante care a acordat beneficiul;
- contractele oneroase, pentru care legea aplicabilă este legea locului unde au fost încheiate acestea [articolul 42 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Legea aplicabilă gestionării activității este:

- legea aplicabilă în locul unde se desfășoară activitatea principală a administratorului (articolul 43 din Codul civil portughez).

Legea aplicabilă în cazul îmbogățirii fără justă cauză este:

- legea pe care s-a bazat transferul de active în favoarea părții îmbogățite.

3.2 Obligații extracontractuale

Regimul prevăzut de legislația UE

În statele membre ale Uniunii Europene (cu excepția Danemarcei), legea aplicabilă obligațiilor necontractuale este stabilită în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 864/2007 din 11 iulie 2007 (Regulamentul Roma II), care prevalează asupra normelor naționale privind conflictul de legi indicate mai jos, în măsura în care acestea conțin dispoziții diferite.

Cu toate acestea, în relațiile dintre Portugalia și statele care sunt părți la Convenția de la Haga din 1971 privind legea aplicabilă accidentelor rutiere, legea aplicabilă în astfel de cazuri este stabilită în conformitate cu convenția menționată, care prevalează asupra legilor privind conflictul de norme referitoare la aceasta prevăzute în Regulamentul Roma II (articolul 28 din Regulamentul Roma II).

Regimul prevăzut de normele naționale privind conflictul de legi

I. Legea aplicabilă răspunderii extracontractuale bazate pe o faptă ilicită sau pe risc este după cum urmează:

a) legea statului în care a avut loc principală activitate prejudiciabilă sau

b) în cazul unei omisiuni, legea locului în care persoana responsabilă ar fi trebuit să acționeze [articolul 45 alineatul (1) din Codul civil portughez].

II. În cazul în care autorul faptei ilicite nu este considerat responsabil în temeiul legii locului în care s-a produs activitatea prejudiciabilă sau, în cazul unei omisiuni, în temeiul legii locului în care persoana în cauză ar fi trebuit să acționeze, legea aplicabilă este legea statului în care s-a produs efectul prejudiciabil, cu condiția ca următoarele două cerințe să fie îndeplinite cumulativ:

a) legea statului în care s-a produs efectul prejudiciabil consideră că autorul faptei ilicite sau al omisiunii este responsabil și

b) autorul faptei ilicite sau al omisiunii ar fi trebuit să prevadă prejudiciul cauzat în statul respectiv ca urmare a faptei ilicite sau a omisiunii sale [articolul 45 alineatul (2) din Codul civil portughez].

III. Normele menționate mai sus la punctele I și II nu se aplică în următoarele situații:

a) în cazul în care autorul faptei ilicite sau al omisiunii și partea prejudiciată au aceeași cetățenie sau aceeași reședință obișnuită și se află ocazional în străinătate, legea aplicabilă este cea a cetățeniei lor sau a reședinței lor obișnuite comune, după caz;

b) acest lucru este valabil fără a aduce atingere dispozițiilor statului respectiv care trebuie să se aplice în mod egal tuturor persoanelor [articolul 45 alineatul (3) din Codul civil portughez].

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Conceptul de lege personală

- Persoane fizice:
 - Legea personală este cea a cetățeniei unei persoane [articolul 31 alineatul (1) din Codul civil portughez].
 - În cazul apatrizilor, legea personală a apatridului este cea a locului în care acesta își are reședința obișnuită [articolul 32 alineatul (1) din Codul civil portughez]. Cu toate acestea, în cazul în care apatridul este minor sau o persoană defavorizată, legea personală este cea a domiciliului său legal [articolul 32 alineatul (2) din Codul civil portughez].
- Persoane juridice:
 - Legea personală a persoanelor juridice este cea a statului în care este înregistrat sediul social principal al acestora și în care este situat sediul lor real de administrare [articolul 33 alineatul (1) din Codul civil portughez].

Legea personală a persoanelor fizice reglementează:

- starea civilă (articolul 25 din Codul civil portughez);
- capacitatea (articolul 25 din Codul civil portughez);
- începerea și încetarea personalității juridice [articolul 26 alineatul (1) din Codul civil portughez];
- drepturile referitoare la personalitate - existența, protecția și restricțiile (cu condiția ca cetățeanul străin sau apatridul să nu beneficieze de niciun fel de protecție juridică nerecunoscută în temeiul legislației portugheze) (articolul 27 din Codul civil portughez);
- vârsta majoratului (cu mențiunea că o modificare a legii personale nu afectează vârsta majoratului atinsă în conformitate cu legea personală anterioară) (articolul 29 din Codul civil portughez);
- tutela și instituțiile similare care vizează protecția persoanelor care nu au capacitatea de a-și exercita singure drepturile (articolul 29 din Codul civil portughez).

Legea personală a persoanelor juridice reglementează:

- capacitatea persoanei juridice;
- constituirea, funcționarea și competențele organismelor sale;
- metodele de dobândire și de pierdere a calității de membru și drepturile și obligațiile aferente;
- răspunderea civilă față de terțe părți a persoanei juridice, a organelor și a membrilor săi;
- transformarea, dizolvarea și încetarea persoanei juridice [articolul 33 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Transferul și fuziunea persoanelor juridice:

- Transferul de la un stat la altul al sediului social al unei persoane juridice nu stinge personalitatea juridică a acesteia dacă legislațiile ambelor sedii sociale sunt de acord asupra acestui aspect.
- fuziunea persoanelor juridice care intră sub incidența unor legi personale diferite este evaluată în temeiul ambelor legi [articolul 33 alineatele (3) și (4) din Codul civil portughez].

Persoanele juridice internaționale:

- Legea personală este stabilită în convenția care a stat la baza constituirii lor sau în statutul acestora.
- Dacă nu este cazul, legea aplicabilă este legea țării în care se află sediul social principal articolul 34 din Codul civil portughez).

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

Legea aplicabilă în ceea ce privește stabilirea unei relații părinte-copil este după cum urmează:

- Legea personală a părintelui la momentul stabilirii legăturii [articolul 56 alineatul (1) din Codul civil portughez]
- Legea națională comună a părinților. În lipsa acesteia, legea reședinței obișnuite comune a soților sau, în lipsa acesteia, legea personală a copilului, în cazul în care acesta este copilul unei femei căsătorite, iar stabilirea relației părinte-copil se referă la tată [articolul 56 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Relațiile dintre părinți și copii sunt reglementate:

- de legea națională comună a părinților sau, în lipsa acesteia,
- de legea reședinței obișnuite comune a părinților; sau
- în cazul în care părinții locuiesc în state diferite, de legea personală a copilului [articolul 57 alineatul (1) din Codul civil portughez].

3.4.2 Adopția

Legea aplicabilă în ceea ce privește adopția, relațiile dintre persoana care adoptă și persoana adoptată și relațiile dintre persoana adoptată și familia biologică a acesteia este după cum urmează:

- legea personală a persoanei care adoptă [articolul 60 alineatul (1) din Codul civil portughez], sau
- în cazul în care persoanele care adoptă sunt căsătorite sau atunci când persoana adoptată este copilul uneia dintre acestea, legea națională comună a persoanelor care adoptă sau, în lipsa acesteia,
- legea reședinței obișnuite comune a persoanelor care adoptă sau, în lipsa acesteia,
- legea țării cu care viața de familie a persoanelor care adoptă prezintă cele mai strânse legături [articolul 60 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Situațiile în care nu este permisă adopția:

- Adopția nu este permisă în cazul în care legea aplicabilă care reglementează raporturile dintre persoana adoptată și părinții săi biologici nu recunoaște sau nu permite adopția în condițiile respective [articolul 60 alineatul (4) din Codul civil portughez].

Situațiile în care este necesar consimțământul pentru adopție sau asumarea unei relații părinte-copil:

- Atunci când legea personală a persoanei adoptate prevede consimțământul acesteia [articolul 61 alineatul (1) din Codul civil portughez].
- În cazul în care legea care reglementează relația dintre partea interesată și o parte terță cu care există o relație de familie sau de tutelă prevede consimțământul părții terțe [articolul 62 alineatul (2) din Codul civil portughez].

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Legea personală a fiecăruia dintre logodnici se aplică în ceea ce privește:

- capacitatea acestora de a se căsători;
- capacitatea acestora de a semna un acord prenuptial;
- normele privind absența consimțământului sau consimțământul viciat al părților contractante (articolul 49 din Codul civil portughez).

Legea aplicabilă formei căsătoriei este după cum urmează:

- legea statului în care este încheiată căsătoria;
- Legea națională a oricăruia dintre soți, în cazul în care aceștia sunt ambii cetățeni străini care se căsătoresc în Portugalia în fața funcționarilor consulari sau diplomatici respectivi și în cazul în care legea respectivă atribuie competențe egale funcționarilor consulari și diplomatici portughezi [articolul 51

alineatul (1) din Codul civil portughez];

- * funcționarii diplomatici sau consulari ai statului portughez sau preoții catolici pot oficia căsătoria între doi cetățeni portughezi sau între un cetățean portughez și un cetățean străin în străinătate [articolul 51 alineatul (2) din Codul civil portughez];
- În oricare dintre situațiile menționate la ultima liniuță, căsătoria trebuie să fie precedată de publicarea de anunțuri organizată de organismul competent, cu excepția cazului în care s-a renunțat la acest lucru [articolul 51 alineatul (3) din Codul civil portughez];
- O căsătorie canonică, oficiată în străinătate, între doi cetățeni portughezi sau între un cetățean portughez și un cetățean străin este considerată o căsătorie catolică și este transcrisă în Portugalia pe baza registrelor parohiale, indiferent de forma juridică a căsătoriei [articolul 51 alineatul (4) din Codul civil portughez].

Legea aplicabilă raporturilor dintre soți și modificărilor regimului matrimonial este după cum urmează:

- legea națională comună [articolul 52 alineatul (1) din Codul civil portughez] sau, în lipsa acesteia,
- legea reședinței obișnuite comune sau, în lipsa acesteia,
- legea țării cu care viața de familie prezintă cele mai strânse legături [articolul 51 alineatul (2) din Codul civil portughez].

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Nu există norme naționale privind conflictul de legi care să reglementeze în mod specific cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele.

În temeiul dreptului intern, coabitarea este reglementată de Legea nr. 7/2001 din 11 mai 2001 (Protecția parteneriatelor civile), modificată ultima dată prin Legea nr. 71/2018 din 31 decembrie 2018.

Legea portugheză definește coabitarea ca fiind situația juridică a unui cuplu care, indiferent de sex, trăiește împreună ca și cum ar fi căsătorit, de peste doi ani [articolul 1 alineatul (2) din Legea privind protecția parteneriatelor civile].

În absența unei norme privind conflictul de legi care să reglementeze în mod specific coabitarea, normele privind conflictul de legi referitoare la relațiile dintre soți și la modificările aduse regimului matrimonial pot fi aplicate prin analogie. Cu toate acestea, o astfel de interpretare este supusă fluctuațiilor în jurisprudența națională.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

Regimul prevăzut de legislația UE

În statele membre ale Uniunii Europene care participă la acest mecanism de cooperare mai strânsă, legea aplicabilă în materie de divorț și separare de drept este stabilită prin Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului, care prevalează asupra normelor naționale privind conflictul de legi indicate mai jos, în măsura în care acestea conțin dispoziții diferite.

Regimul prevăzut de normele naționale privind conflictul de legi

Legea aplicabilă în materie de divorț și separare de drept a persoanelor și activelor este:

- legea națională comună sau, în lipsa acesteia,
- legea reședinței obișnuite comune sau, în lipsa acesteia,
- legea țării cu care viața de familie prezintă cele mai strânse legături [articolul 52 din Codul civil portughez, aplicabil separării judiciare a persoanelor și a bunurilor, în conformitate cu articolul 55 alineatul (1) din același cod].

Schimbarea legii aplicabile constanței căsătoriei:

- În acest caz, numai un fapt care a fost relevant la momentul încheierii acesteia poate fi utilizat drept temei pentru divorț sau separare [articolul 55 alineatul (2) din Codul civil portughez].

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Regimul prevăzut de Protocolul de la Haga din 2007

În statele membre ale Uniunii Europene (cu excepția Danemarcei), legea aplicabilă obligațiilor de întreținere care decurg din relațiile de familie, relațiile părinte-copil, căsătorie sau alianță, inclusiv obligațiile de întreținere datorate copiilor ai căror părinți nu sunt căsătoriți, este stabilită în conformitate cu Protocolul de la Haga privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere din 23 noiembrie 2007, care prevalează asupra normelor naționale privind conflictul de legi indicate mai jos, în măsura în care acestea conțin dispoziții diferite.

Regimul prevăzut de normele naționale privind conflictul de legi

Legea aplicabilă, după caz, este legea indicată mai sus:

- la titlul „*Stabilirea filiației, inclusiv adopția*” în măsura în care aceasta se referă la *relațiile dintre părinți și copii și la relațiile dintre persoanele care adoptă și persoanele adoptate*;
- la titlul „*Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere*” în măsura în care aceasta se referă la *relațiile dintre soți*.

În cazurile în care întreținerea este datorată pe baza altor relații de familie:

- legea aplicabilă este legea personală a părților respective.

În cazurile în care întreținerea este datorată pe baza unor acte juridice:

- Legea aplicabilă este legea indicată mai sus la titlul „*Obligații contractuale și acte juridice*”, în special trimiterea la *obligațiile care decurg din acte juridice și fondul tranzacției*.

În cazurile în care întreținerea este datorată pe baza unei succesiuni sau a unei dispoziții testamentare:

- Legea aplicabilă este legea indicată mai jos la titlul „*Testamente și succesiuni*”.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Regimul prevăzut de legislația UE

În statele membre ale Uniunii Europene care participă la acest mecanism de cooperare mai strânsă, dintre care unul este Portugalia, legea aplicabilă regimurilor matrimoniale și consecințele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate sunt determinate, respectiv, de Regulamentul (UE) 2016/1103 al Consiliului și Regulamentul Consiliului (UE) 2016/1104, care prevalează asupra normelor naționale privind conflictul de legi indicate mai jos, în măsura în care acestea conțin dispoziții diferite.

Regimul prevăzut de normele naționale privind conflictul de legi

Legea aplicabilă acordurilor prenuptiale (conținut și efecte) și regimului matrimonial (legal sau stabilit prin acord) este după cum urmează:

- legea națională a cuplului la momentul căsătoriei [articolul 53 alineatul (1) din Codul civil portughez]; sau, în cazul în care soții nu au aceeași cetățenie,
- legea reședinței obișnuite comune a soților la momentul căsătoriei; sau, în lipsa acesteia,
- legea primei reședințe matrimoniale [articolul 53 alineatul (1) din Codul civil portughez]; sau
- oricare dintre regimurile anterioare, în cazul în care se aplică o lege străină, unul dintre logodnici își are reședința obișnuită în Portugalia, iar acest lucru este convenit fără a aduce atingere drepturilor terților anterior încheierii acordului [articolul 53 alineatul (3) din Codul civil portughez].

În ceea ce privește modificările aduse regimului matrimonial, a se vedea trimiterea la *relațiile dintre soți și modificările aduse regimului matrimonial*, la punctul 3.5.1 de mai sus - „*Căsătoria*” (articolul 54 din Codul civil portughez).

3.7 Testamente și succesiuni

Regimul prevăzut de legislația UE

În statele membre ale Uniunii Europene (cu excepția Danemarcei, a Irlandei și a Regatului Unit), legea aplicabilă succesiunilor se stabilește în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 650/2012, care prevalează asupra normelor naționale privind conflictul de legi indicate mai jos, în măsura în care acestea conțin dispoziții diferite.

Regulamentul UE privind succesiunea nu aduce atingere aplicării convențiilor internaționale la care Portugalia este parte la momentul adoptării sale [articolul 75 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012].

Deși Portugalia este semnatară a Convenției de la Haga din 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare, până în prezent (aprilie 2021) Portugalia nu a ratificat convenția și, prin urmare, nu este obligată de aceasta.

Ca atare, testamentele internaționale sunt reglementate de Convenția de la Washington din 1973 privind legea uniformă asupra formei testamentului internațional, la care Portugalia este parte, aderarea fiind aprobată în temeiul Decretului-lege nr. 252/75 din 23 mai 1975 și de normele stabilite în Codul notarilor portughezi.

Regimul prevăzut de normele naționale privind conflictul de legi

Legea personală a testatorului la momentul decesului se aplică în ceea ce privește:

- succesiunea pentru cauză de moarte
- competențele administratorului succesoral și ale executorului testamentului (articolul 61 din Codul civil portughez).

Legea testatorului la momentul întocmirii declarației se aplică în ceea ce privește:

- capacitatea de a întocmi, de a modifica sau de a revoca o dispoziție pentru cauză de moarte [articolul 63 alineatul (1) din Codul civil portughez];
- forma specială impusă de vârsta persoanei care întocmește dispoziția [articolul 63 alineatul (1) din Codul civil portughez];
- interpretarea clauzelor și a dispozițiilor pentru cauză de moarte, cu excepția cazului în care se face trimitere la o altă lege [articolul 64 litera (a) din Codul civil portughez];
- absența consimțământului și consimțământul viciat [articolul 64 litera (b) din Codul civil portughez];
- admisibilitatea testamentelor comune [articolul 64 litera (c) din Codul civil portughez];
- admisibilitatea acordurilor asupra succesiunii viitoare, fără a aduce atingere regimului menționat mai sus la titlul „Regimurile matrimoniale” [articolul 64 litera (c) din Codul civil portughez].

NB:

În caz de modificare a legii personale ulterior întocmirii unei dispoziții pentru cauză de moarte, persoana care a întocmit dispoziția pentru cauză de moarte poate în continuare să revoce dispoziția respectivă în temeiul legii personale anterioare [articolul 65 alineatul (1) din Codul civil portughez].

În ceea ce privește forma dispozițiilor pentru cauză de moarte și revocarea sau modificarea acestora, pot fi aplicate următoarele ca alternativă:

- legea locului unde a fost întocmit actul; sau
- legea personală a defunctului la momentul întocmirii declarației; sau
- legea personală a defunctului la momentul decesului; sau
- legea la care se referă norma locală privind conflictul de legi [articolul 64 alineatul (1) din Codul civil portughez].

Limitări ale acestui regim:

În cazul în care neconformitatea cu forma prevăzută de legea personală a defunctului la momentul întocmirii declarației are drept rezultat invaliditatea sau inopozabilitatea declarației, trebuie respectată forma respectivă, chiar dacă declarația este întocmită în străinătate.

3.8 Proprietatea reală

Legea aplicabilă posesiei, dreptului de proprietate și altor drepturi reale este:

- legea statului pe teritoriul căruia este situat bunul *[articolul 46 alineatul (1) din Codul civil portughez]*.

Legea aplicabilă stabilirii și transferului de drepturi reale asupra unor bunuri în tranzit este:

- legea țării de destinație *[articolul 46 alineatul (2) din Codul civil portughez]*.

Legea aplicabilă stabilirii și transferului de drepturi reale asupra unor mijloace de transport care fac obiectul înregistrării este:

- legea țării unde a avut loc înregistrarea *[articolul 46 alineatul (3) din Codul civil portughez]*.

Legea aplicabilă capacității de a stabili drepturi reale asupra unor bunuri imobile sau de a dispune de acestea este:

- legea locului unde este situat bunul, cu condiția ca legea respectivă să prevadă astfel sau, în cazul în care nu prevede astfel,
- legea personală respectivă *(articolul 47 din Codul civil portughez)*.

Legea aplicabilă drepturilor de autor este:

- legea locului unde o operă a fost publicată pentru prima dată sau, în cazul în care nu a fost publicată,
- legea personală a autorului, fără a aduce atingere dispozițiilor legislației speciale. *[articolul 48 alineatul (1) din Codul civil portughez]*

Legea aplicabilă proprietății industriale:

- legea țării în care aceasta a fost creată *[articolul 48 alineatul (2) din Codul civil portughez]*.

3.9 Insolvența

Ca regulă generală, legea aplicabilă este cea a statului în care a fost inițiată procedura (articolul 276 din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților).

Există excepții de la această regulă în ceea ce privește efectele declarației de insolvență, în anumite cazuri:

- contractele de muncă și raporturile de muncă sunt reglementate de legea aplicabilă contractelor de muncă (articolul 277 din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților);
- în cazul drepturilor debitorului asupra unui bun imobil, a unei nave sau aeronave a cărei înscriere într-un registru public este obligatorie, legea aplicabilă este cea a statului sub a cărui autoritate este ținut registrul (articolul 278 din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților);
- contractele care conferă dreptul de a dobândi drepturi reale asupra unui bun imobil sau dreptul de exploatare a bunului în cauză sunt reglementate exclusiv de legea statului pe teritoriul căruia se află bunul imobil [articolul 279 alineatul (1) din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților];
- drepturile vânzătorului în ceea ce privește bunurile vândute unui debitor insolubil cu rezervarea dreptului de proprietate și a drepturilor reale ale creditorilor sau ale terților asupra bunurilor debitorului care, la momentul deschiderii procedurii, erau situate pe teritoriul celui alt stat, sunt reglementate exclusiv de legea statului respectiv [articolul 280 alineatul (1) din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților];
- drepturile cu privire la titlurile de valoare înregistrate sau depuse sunt reglementate de legea aplicabilă transferului acestora, în temeiul articolului 41 din Codul portughez al titlurilor de valoare [articolul 282 alineatul (1) din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților];
- drepturile și obligațiile părților cu privire la o piață financiară sau la un sistem de plăți, astfel cum este definit la articolul 2 litera a) din Directiva 98/26/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 1998, sau la un

sistem echivalent, sunt reglementate de legea aplicabilă acestui sistem [articolul 285 din Codul titlurilor de valoare și articolul 282 alineatul (2) din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților];

- operațiunile de vânzare și răscumpărare în sensul articolului 12 din Directiva 86/635/CEE a Consiliului din 8 decembrie 1986 sunt reglementate de legea aplicabilă acestor contracte (articolul 283 din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților);
- procedurile în curs privind un bun sau un drept care face parte integrantă din masa bunurilor care fac obiectul insolvenței sunt reglementate exclusiv de legea statului în care se desfășoară procedura (articolul 285 din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților).

Linkuri către legislația națională relevantă:

[Constituția Portugaliei](#)

[Codul civil portughez](#)

[Codul notarilor portughezi](#)

[Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților](#)

Notă finală

Informațiile cuprinse în această fișă informativă sunt de natură generală și nu sunt exhaustive. Acestea nu au caracter obligatoriu pentru punctul de contact, Rețeaua judiciară europeană în materie civilă și comercială, instanțe sau oricare alte persoane. Acestea nu au scopul de a înlocui consultarea legislației aplicabile în vigoare.

 Ultima actualizare: 10/11/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.